

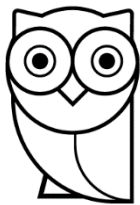
Undervisningsforløb:

Lokalhistoriske kildepakker – Østerbro (Boligforhold og levevilkår)

Kildemateriale: Erindring nr. 583 – Carl Andersen (periode: 1914-1946), 1995

Uddrag af Carl Andersens pensionisterindring fra 1995. Her fortæller han om sin barndom og opvækst på det livlige Østerbro i begyndelsen af 1900-tallet.

Find den samlede erindring her: <https://kbharkiv.dk/permalink/post/18-20484>

KØBENHAVNS
STADSARKIV

Året er 1914, en kold januar, min far lå inde ved sikringsstyrkerne på Charlottenlundfortet og min mor ventede mig, endelig den 22 meldte jeg min ankomst. Min far fik orlov i 2 uger for at se vidunderet, men da der ikke var nogen til at passe min mor og mig, blev han hjemme, men det skulle han ikke have gjort, for han blev hentet og fik 10 dage på vand og brød. Dette har min far fortalt ved en senere lejlighed.

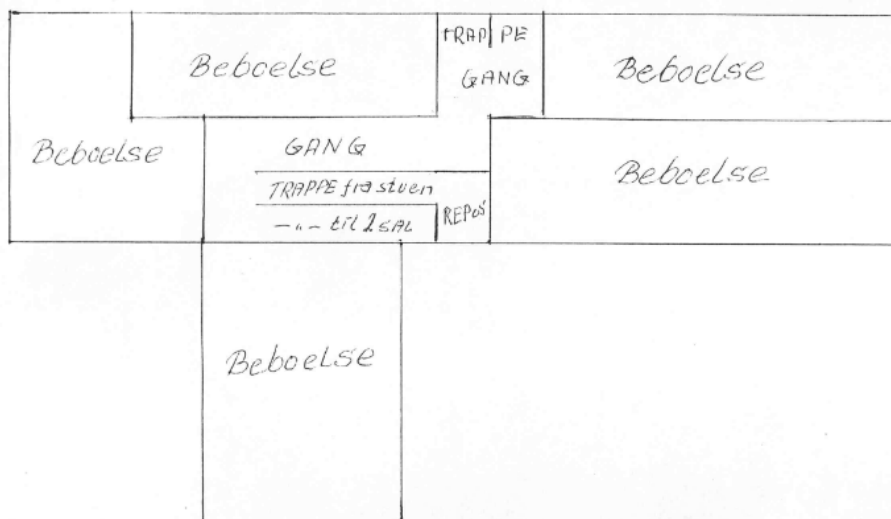
(1)

Stedet hvor jeg blev født var Øresundsgade 18, nu Vordingborggade, det blev i folkemunde kaldt (6 slottet), fra gammel tid var det overnatningssted for de kongelige, når de skulle til deres sommerresidens.

(1)

I bygningen var der foruden beboelse, et malerværksted, en smedie og et snedkerværksted, ialt arbejdede og boede der ca. 45 som havde 2 lokummer i baggården, hvor spandene blev med top på inden de blev hentet, så da de nogle år senere blev med træk og slip, var det som et paradis, men det varede kun til det blev vinter, der var hængt flagermuslygter op, for at vandet ikke skulle fryse, men da der var mangel på petroleum, tømte folk lygterne og kom vand i og så var der igen top på. Huset var på 4 etager, i stueetagen lå maler- og snedkerværkstedet, på hver side af lang gang mellem hovedtrappe og køkkentrappe og udgang baggården. På hovedtrappen, som var oplyst af eet gasblys, i ørteen lang gang på hver etage over til køkkentrappen, her imellem var dørene til lejlighederne. Hverken køkkentrappe eller i kældrene var der lys, herneue var det svært at have noget for sig selv.

(1)

(4)

Vi boede øverst oppe i en lille lejlighed med skrå vægge, stuen var oplyst af en petroleumslampe, i køkkenet fik vi lys fra et gasblus. Først i tyverne var det knapt med brændsel af alle arter, en overgang gik vi ned for enden af Øresundsgade, der kom tipvognstoget med kul til gasværket, de stykker kul der faldt af samlede vi op. På dette tidspunkt kneb det med petroleum, men min far borede et hul i væggen fra køkkenet til stuen, satte et gasblus op med en gasrør, som i den ene ende var forsynet med et jernrør med huller, først blev der lagt nogle kulstykker, så kom røret og lidt flere kulstykker, når de så glødede, slukkede vi for gassen, og så var det bare at lægge kul på. Gas fik vi kun hvis vi havde penge, det var en møntautomat til 25 ører.

(3)

Ved sådanne lejligheder kunne far godt finde på at fortælle om sin ungdom. Det meste af sin barndom havde han været på børnehjem, han var den ældste af 8. Han har fortalt at på det tidspunkt, omkring århundredsskiftet blev der bygget en del ejendomme på østerbro. Den gang var det koutume at man i de nyopførte lejligheder kunne bo op til 3 mdr. gratis, for at tørre lejlighederne. Da farfar var meget arbejdsløs blev det, gennem flere år, at familien flyttede hver tredje mdr., hvilket børnene led under, der var altid en eller flere der var syge.

(3)

Nå nu tilbage til min egen barndom, som den ældste var det pålagt mig; når far og mor havde arbejde, at sørge for mine søskende, tænde op i kakkelovnen, se hva på en seddel mor havde skrevet, gå i byen, sørge for at der var skræddet kartofler, til gengæld fik jeg om sommeren lov til at gå ned og lege efter vi havde spist. Min far var i de første 6-7 år af min barndom ansat hos D.A. på Nørrevold, hvor han i begyndelsen skulle fyre 32 kakkellovne op, senere blev der indlagt centralvarme, hvilket gav ham mere frihed. Han støbte tinsoldater til min bror og mig og min søster fik en dukkevugge. Det var ikke koutume hos os at få købelegetøj, far der var ferm til næsten alt, lavede mange ting til os i hele barndommen.

(3)

Nå ja sommerferien, det var den tid hvor far og mor for det meste var i arbejde. Når vi hørte at de store amerikabåde skulle sejle eller komme, gik min bror og jeg gennem tolden ved Århusgade og så skulle vi hen forbi "Fyffes" bananer og se om der var noget stødt, hvis vi var heldige, fik vi blusen fuld og så bene de de vi, for ikke at komme forsent til at overvære festlighederne ved amerikabådene, jo den gang var der liv i havnen. For enden af Århusgade gennem tolden gik man lige ned til Finlandshavnen, hvor bådene med træ lagde til, det var sejlskibe. På vej dertil lå havnearbejdernes marketenderi, her hentede vi propper til vore trillebånd, et gammelt gyklehjul uden egre, vi satte dem fast i fælget så skramlede de ikke. Jeg må nok hellere forklare det med propperne, jo den gang var øllerne forsynet med propper og ståltråd, ståltråden lavede vi til en kugle og med et stykke snor i, kunne vi fange krabber når vi lå maven på kajen.

(4)

På hjørnet af Øresundsgade og Holbækgade lå der en bager hvor vi om morgenen købte for 50 øre gammelt brød, da nan kendte os godt, fik vi altid meget i kurven. På det andet hjørne af Holbækgade og Kosørgade lå en blandet købmandsforretning, som jeg gik i byen for fra jeg var 7-12 år. Jeg skulle have 4 kr. om uge men da vi havde en sort bog, hvor vores indkøb blev skrevet op i, når vi ingen penge havde, så fik vi de 4 kr. trukket fra på bogen, men drikkepengene jeg fik, måtte jeg selv beholde. Den gang holt man åbent til kl. 8 om aftenen, lørdag til kl. 11 og søndag formiddag.

(4)